

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leta 25 K., za pol leta 13 K., za četrto leta 6 K. 50 h., za eden mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leta 24 K., za pol leta 12 K., za četrto leta 6 K., za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leta 22 K., za četrto leta 5 K. 50 h., za eden mesec 1 K. 90 h. — Za tuje dežele pošiljanje več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila se plačuje od peterostopone peti-vrste po 12 h., če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knaflovi ulicih št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Rim na čelu!

Narodni zastopnik Grga Tuškan je precej zgovoren gospod. Pri tem pa je odkritosrčen, tako da mu vselej, kadar odpre usta, vidimo do dna srca. Kar počenja ta mož na Hrvatskem, nas nič ne briga, samo tedaj, kadar s svojimi lapidarnimi izrekami sega preko mej hrvatskih, ne moremo vsega, kar mu žigne izza mej njegovega zobovja, molče prenesti. Tako je Grga Tuškan v saborski seji dne 6. svečana dolgi svoj govor vpeljal s klasičnim izrekom, da se povsod v Evropi in tudi na slovenskem jugu boriti dve stranki. Na čelu ene stranke, vzkliknil je gospod Tuškan, stojimo mi s celim katoliškim svetom, a na čelu nam Rim. Na čelu druge stranke seve pa stope židje in druga taka svojat! Tej modrosti Grge Tuškana nasproti ne moremo molčati in nočemo molčati. Sicer ne bomo preiskovali, jeli to Tuškanovo — maslo d'bro za Hrvatško, ali ne. Posebno obneslo se ni, desni radi pripoznamo, da je cela hrvatska opozicija brez vsake izjeme preprečena z načelom, da zapoveduj Rim v hrvatskem javnem življenju! In Rim de facto tudi zapoveduje, in če narodni zastopnik Blažkini v državnem zboru govor, je gotovo najbolj navdušen tedaj, kadar s pososom pripoveduje, da je nekdo izmed pozabljenih papežev imenoval Hrvate »antemurale christianitatis«. Ta ponos je nedolžno veselje, kojega zastopnikom hrvatskega naroda brez zavisti privoščimo! Drugače pa so okoljšine, če nastopi g. Grga Tuškan ter reklamuje celo Jugoslovanstvo za Rim. Na čelu temu Jugoslovantu naj stoji Rim, kateremu se imamo slepo pokoriti, kateremu imamo slepo služiti — s poniževalno udanostjo nevednega in onemoglega roba. Na čelu nam Rim! Če prija hrvatskemu narodu ta smršna servilitost, če je hrvatski inteligenčni —

ako se ne motimo, izvršuje Grga Tuškan mestni mandat — všeč tako klečepljenje pred laškim Rimom, budi, mi se v to ne vtičamo! Gotovo pa je, da se Srbi s Tuškanovim načelom ne bodo dali pitati, in prav gotovo je tudi, da Slovenci tega načela ne sprejmemo. Da bi mi smeli misliti in delati zgolj tisto, kar je prej Rim odobril, na tako živalsko nizki nivo ne bodo nikdar padli! Izrek, da bi brez Rima na čelu Jugoslovanstvo ne moglo izhajati, je poniževalen, je sramoten. Pa tudi naravnost neumen, ker je zgodovinska resnica, da je Rim iz Jugoslovanskega sesala, dal mu pa nikdar nič ni. Vsaj je resnica, da je tudi naša klerikalna stranka pod vodstvom Rima. Ali kam jo je privadel ta Tuškanov Rim?

Edini nagib, katerega poznajo danes naši klerikalci v političnem življenju, je osebno koristolovstvo. Vse borbe klerikalcev proti načelni stranki in posebno tudi ostudne škofove mrežarije za testamenti imajo značaj zasebne samopridnosti. Po klerikalnem rimskem naziranju sme posameznik brez obzirno izkoriscati družbo v svoje namene. Šusterščeva paševanje in kaplansko mandarinovanje je življenski element te gospode.

Niti ene občekoristne stvari niso ustavili klerikalci na gospodarskem polju, da ne bi bili postavljeni pri nji v ospredje Šusterščeve odvetniške pisarne. Zato so bili na strani oderuhov — kakor je bil na primer Pfeiferjev stric in kakor je Viljem iz Krškega še dandanes — izpostek do danes. Po njih nauku je ljudstvo zato tukaj, da znaša na kup denar vedno lačnemu škofu in pogoltnim

fajmoštom; da ponizno trka na Šusterščeve duri, kadar pridek Ljudski posojilnici po posojilo za oderuške obresti, da jemlje slabo blago od njih za vsako ceno (vide »Gospodarsko zvezko in nebroj klerikalnih konsumov!«) in da jih v zahvalo časti kot svoje bogove in voli v vse zastope, da morejo vedno oblastneje izvrševati ta svoj mongolski posel.

Taki so naši Rimljani, in ako bi g. Grga Tuškan v Ljubljano prišel, bi se v njihovi sredi brez dvojbe prav dobro počutil. Mi pa o tem, da bi nam v javnem življenju Rim načeloval, ničesar vedeti nočemo Rim samo sesa, ne da pa nikdar ni!

To je resnica, ki je za nas vedilna resnica! Dosti je bilo izsesavanja do sedaj; enkrat mora ponehati. Ker hočemo vsaj zadnjo kapljo rešiti pred rimskim sesalnikom, zagradelj nočemo ničesar slišati o tem, da bi naši politiki stal Rim na čelu! Ako pa hoče Grga Tuškan še dalje ostati rimska koza, slobodno mu! Celega hrvatskega naroda morda vendar-le ne bode imel za sabo. In s tem se tolažmo!

Vojna na Daljnem vztoku.

Novi boji pred Port Arturjem.

Kakor smo že včeraj poročali, so Japonci v pondeljek znova napadli Port Artur.

Japonska mornarica je štela glasom poročil 15 vojnih ladij. Japonci so baje sprva poslali pred Port Artur samo nekaj torpedovk z namenom, da bi rusko brodovje izvabili iz luke. To se jim je baje posrečilo, ker so ruske križarke »Novik«, »Askold« in »Bajan« odplove iz pristanišča in jelo japonske torpedovke loviti. V istem trenotku so se približale japonske vojne ladje, ki so v zasedi čakale na ugodno priliko, da bi po-

seglo v boj. Razvila se je huda borba in ruske križarke so baje bile vsled velikih poškodb prisiljene, se umakniti v pristanišče. Londonski »Daily Telegraph« — kako moten vir — trdi, da se »Arkold« potaplja, da se je pogreznila ena ruska torpedovka in da je tudi križarka »Novik« močno poškodovana. Takisto je tudi hudo poškodovan »Retvizan«. Po dveurnem hudem boju so se baje japonska flota v najlepšem redu umaknila izpred Port Arturja, dočim so Rusi odšli v Golobji zaliv. — To poročilo je — ne glede na to, da izvira iz Londona in ga je priobčil po svoji lažnjivosti znani »Daily Telegraph« — zelo neverjetno in ga je treba sprejeti z največjo reservo. O tem seveda ne more biti nikakega dvoma, da je vest o napadu samem resnična, prav tako pa tudi ni dvomljivo, da podrobnosti o tem boju ne odgovarjajo dejanskim dogodkom, ki so se prigodili v pondeljek pred Port Arturjem.

To pa se zlasti lahko razvidi iz dveh nasprotujočih si vesti iz Londona o imenovanem spopadu. V prvem poročilu se trdi, da so sprva prišle pred Port Artur samo japonske torpedovke, ki so ruske ladje izvabilile iz pristanišča, nakar jih je napadla ostala japonska mornarica. V drugem poročilu pa sejavlja, da je cela japonska eskadra, obstoječa iz 15 vojnih ladij, priplula pred Port Artur in ga jela bombardovati. Nato so »Askold«, »Novik« in »Bajan« z nekaterimi torpedovkami vdrli iz luke, nakar se je pričel boj. V poročilu »Daily Telegrapha« se zatrjuje, da je bila v boju uničena ena ruska torpedovka, da se »Askold« potaplja in da sta »Novik« in »Retvizan« močno poškodovana, dočim drugo poročilo o teh podrobnostih ničesar ne ve. Čudno je tudi, da se nikjer ne omenja, da bi se bil »Retvizan« boja

udeležil, na koncu poročila pa se le navaja, da je močno poškodovan. Recimo pa, da se je udeležil, boja potem so s tem ovražene vse one angleške vesti, ki so se trosile med svet, da je »Retvizan« tako poškodovan, da se vobče ne more več popraviti in da tudi v boju, dasi je zasidran pred vhodom v pristanišče, ne more več priti v poštev. Takisto je ena imenovanih Japonci ne imeli nikakih izgub, dočim druga izredno naglaša, da so japonske izgube izredno velike. Kakorkoli torej stvar premotimo, to je nam jasno, da se na poročila iz Londona ni zanašati in da vestem o novem spopadu pred Port Arturjem in o ruskih izgubah ni preverjeti, dokler ne bodo potrjene od drugih, bolj verodostojnih strani, kar je London.

Port Artur je baje slabo prekrbljen z živili.

Angleški listi pišejo, da port-arturska trdnjava ni pripravljena na obleganje in nadaljnji odpor. »Daily Express« zatrjuje, da je vojaštvo in prebivalstvo glasom poročil iz Tientsina na hrani že jako omejeno in da so živila vsak dan dražja. Vojaštvo je že baje sedaj vsled neprestanih japonskih napadov močno demoralizirano, dočim so mornarji, ki so bili preje precej potrati, vsled brezvomnih uspehov pretekle srede postali znova zaupni in pogumni. Rusi se baje ne bodo mogli dlje časa braniti. Čim bodo Japonci jeli trdnjava oblegati tudi na suhem, se bodo Rusi moralni udati, v to pa jih ne bodo prisilile morda sovražne kroglice, am-pak — glad. »Times« pa pravi, da se more Port Artur samo 14 dni držati, ako se začne tudi na suhem veliko pomankanje streljiva, ker bi se isto imelo dovažati po morju (?), kar pa sedaj ni mogoče. — Ni nam

LISTEK.

O razstrelivih.

Sedaj, ko pokajo puške in grmete na dalnjem vzhodu in primaša dan na dan brzovje vest o razstreljenih vodnih trdnjavah, ko je prevzel tudi preprost meščan novodobne tujke od dinamita do ekrasita v svoj jezikovni zaklad, morda ne bo odveč, če na tem mestu izpregovorimo nekoliko besedi o razstreljivih v obče, in posebej še o modernih, kar bi utegnilo bolj zanimati.

Najnavadnejše in pač povsod poznano razstrelivo je navadni črni smodnik, o katerem ne bomo dalje govorili, ker so njegova sestava, naprava in poraba znane. Omenimo naj samo toliko, da spada glede svojih učinkov med najzanesljivejša razstreliva, če tudi niso samordne eksplozije izključene. Glede moći si niso vsi smodniki enaki: oni, z večjo primerno salpetro so krekejši, razgore se hitrejše, in vsled tega producira tudi svojo množico plina v krajšem času. Tudi to ni vseeno, ali se rabi smodnik v debelih ali drobnih zrcnih, ali celo kot prah, ni vse eno če je s silo stlačen, ali če je med po-

sameznimi drobeci povoljno prostora. Stlačen in zbit smodnik gori počasnejše, kakor oni v zrnih. Na to se treba ozirati pri uporabi posameznih vrst za razna orožja: za puške uporabljamo brizantnejši smodnik, za topove počasnejšega, ki daje povoljno časa, da se premaga lenost izstrelku (Projektil, Geschoss) in da se ne razpodi in ne razleti cev. Smodnik v zrnih po 2, 3 in več centimetrov³, takojimenovani matutov smodnik, rabijo pri največjih pomorskih topovih. A tudi tukaj pri vsi svoji počasnosti konča ta smodnik ogromne cevi. Zato tudi vsaka tvrdka garnitura samo za gotovo množico strelov, ki je pri navadnih topovih blizu 1000, a se zniža na 100 in manj strelov pri orjakih na bojnih ladjah, forih in trdnjavah.

Poleg navadnega smodnika je v rabi tu in tam še nekaj drugih, izmed katerih je najbolj znan bariton smodnik. Le-taima približno isto šestavo kakor navadni smodnik a kalijev salpeter je nadomeščen v njem z bariton nitratom, oglje pa pri mnogih različkih z najfinje presejanim žaganjem. Ta smodnik je baje brizantnejši od navadnega, tudi je vročina, katero daje, večja; drugi so zoper glede tega ravno nasprotnega mnenja, in imajo najbržje prav.

V novejšem času poskusili so izdelovati tudi smodnik z amon-salpetrom, in nadomestiti vse oglje z raznimi olji in maščobami. Tudi kromate in klonate uporabljali so kot primesi.

Smodnike, ki imajo slednje primešane, imenujemo muriatične. Vsi so tako brizantni, a ne glede na to kako nevarni radi eksplozij, ker so silno občutljivi. Tako stoji Pohlov beli smodnik iz kalijevega klorata, mlečnega sladkorja in ferrocyanalija. Še nevarnejši je Hahnov, ki ima primešan kalijenem kloratu žvepleni antimon.

Zadnja leta pa je prišel takoimenovani brezdimni smodnik v veljavo. V istini »brezdimnega« smodnika ni, pač pa imamo snovi, ki napravljajo pri sežigu le malo dima. To so v prvi vrsti nitroceluloze, ki pretvarjajo užgani svoj ogljik v ogljikovo kislino, vodik v vodo vzemši kisik bombaž ali nitro skupinam, dočim dušik kot nebarvan plin odhaja. Kar nastopa kot dim, boljše rečeno megla, je voden para, ki se pa na zraku, kakor znano, tako hitro porazgubi.

Najenostavnnejši izmed teh snovi bi bil strelni bombaž (Schiesbaumwolle), o katerem se pogovorimo še pozneje. Ali radi svoje vehementne brizance je bombaž za cevi neporaben, ker bi jih

razgnal in razdrobil. Zato se skuša bombaž s primernimi primesmi oslabiti, ali pa se jemlje sploh bombaž, ki je nižje nitrovan. Ako pustiš v skledici malo kolodija, da izpuhti iz njega alkohol in eter, preostane ti tenka, belkasta kožica. Posuši jo do dobrega in zmli jo na male drobec — in tako dobiš nizko nitrovan bombaž — navaden brezdimni smodnik. Poleg kolodijevskega bombaža sodijo v to skupino še celoidin, photoxylin in drugi.

Druge vrste brezdimni smodniki so zopet sestavne iz oslabljenega nitroglycerina in njemu podobnih snovi. Tudi takoimenovana razstrelna želatinha služi istemu namenu. V to skupino spadajo nadalje razstreliva kot razstrelni manit, sladkor, papir, juta itd.

Vse te razstrelne sestave pa sedaj še nimajo bogve kakega praktičnega pomena. Zadnja beseda o njih še ni izrečena, a poskuša se vse navprek z njimi. Tudi porabljajo tu in tam brezdimni smodnik pri večjih vojaških delkih. Vseskozi pa ga doslej še ni vpeljala nobena država.

Kot mnogo važnejša, in že mnogo časa v uporabi stojeca pa so razstreliva o katerih bomo govorili v prihodnjih vrsticah. V mislih imamo namreč razstrelni bombaž in nitroglycerin.

Prvi se imenuje tudi nitroceluloza ali pravilnejše celulozni nitrat, kakor bi se moral tudi nitroglycerin nazivati pravilno salpetrove kislino glycerid. Oba sta torej v širšem pomenu nitrata, to je snovi, nastale pod vplivom salpetrove kislino.

Že v 15. stoletju so napravljali pyrotehniki »Oleum benedictum« imenovan tekočino s tem, da so zmešali kotran s salpetrom, salmiakom in žveplom, oziroma z »vodami« napravljenimi iz obič zadnjih (t. j. salpetrova, oziroma solna in žveplena kislina). Leta 1747 pa je Rouelle vposlal pariški akademiji spis, v katerem dokazuje, da solitrova kislina vname n. pr. terpentino olje — pogoj je pa ta, da mora biti zelo koncentrovana. Take salpetrove kislino pa ni bilo in ni lahko dobiti — zato se ji pride in večji ali manjši množici žveplene kislino, o kateri vemo, da se spoji z vso dostopno jih vodo, ki torej odvzame solitrovi kislini njen vodo, tako da le-ta v jih zgočeni kakovosti, skoraj nerazredčena vpliva na snovi kot bombaž, les, papir i. t. d. in jih pretvori v eksplozivna razstreliva. To proizvaja imenujemo nitracijo.

(Dalej p.)

treba naglašati, da so vse te neugodne vesti o razmerah v Port Arturju samo slohne izmišljotine brez vsake podlage! Isto velja tudi o vesti, ki se je včeraj širila po Berolinu, namreč, da so Japonci Port Artur že zavzeli! Samo pohobna želja angleško-japonska, drugega nič!

Spopadi na suhem.

Prvič so se sovražni oddelki spopadli na suhem dne 26. m. m. eno miljo severno od Pjengjanga. Ena stotinja kozakov se je namreč premikala iz Andžua na cesti proti Seulu, kjer je naletela na japonsko pehoto. Vnel se je boj in kozaki so se umaknili nazaj v Andžu brez vsakih izgub, dočim so Japonci hudo trplili. V Čemulpu se misli, da je bil ta ruski oddelki predstraža večje armade, ki šteje najmanj 30 do 50.000 mož, ki je že prekoračila reko Jalu in že zasedla Andžu. V Pjengjangu pa je že zbran močan vojaški voj, vselej česar se splošno pričakuje, da bo v najkrajšem času prišlo do resnega spopada. Nasprotno pa so v Tokiju prepričani, da še Rusi niso z večjim vojaškim oddelkom prodri južno od reke Jalu, ker se led preko reke že taja in je prehod večje armade preko ledu nemogoč. Iz Liao-jana se brzojavlja, da je močan kozški polk vdrl že 235 km daleč v Koreijo in naletel tam na Japonec. Razvila se je bitka v kateri so bili Japonci popolnoma poraženi in so se moralni umakniti. General Linjevič je nato poslal kozakom na pomoč močan pehotni oddelki z artilerijo, ki se je ustavil v severni Koreji in se utrdil. Takisto se javlja iz Harbina preko Pariza, da je neki kozški polk trčil v severni Koreji na polk japonskega konjeništva in ga pognal v beg. Rusi so Japoncem vplenili mnogo konj. — Iz Liaotanga se poroča, da so Japonci iz neznanega vzroka ustavili svoje vojne operacije v Koreji. Japonci so zasedli Ihljan in utrujejo sedaj mestno obzidje. V bližini Ihljana pa že tudi stoje ruski vojaški oddelki. Kitajci so svoje vojaštvo poveli v Lianhu. 1000 Kitajcev se nahaja pod poveljstvom generala Juan-sikaja v Junpinsu, 1500 pa pod generalom Ma pri Vindžu. Tudi v pokrajino Čili pošiljajo Kitajci nove vojaške oddelke.

Rusija proti Angleški.

Z Baku-a se poroča »Národnim Listom« v Pragi, da je ruska vlada sklenila s parobrodno družbo na Kaspiškem morju »Kavkazi i Merkurij« pogodbo, da bo transportirala, ako bo treba, 600.000 vojakov preko Kaspiškega morja v prekokaspiške pokrajine. S prevažanjem vojaštva se je že pričelo in prvi polki so že dosegli na svojo določbo. Iz tega

se vidi, da se Rusija z vso resnostjo pripravlja na odločen odporn proti Angliji in da hoče biti na morebitno vojno z Angleži bolj pripravljena, kakor je bila na vojno z Japonsko. Vendar pa prevladuje v diplomatskih krogih prepričanje, da do vojne med Rusijo in Angleško ne pride, ker si bodo Angleži dobro premislili, predno bodo izzvali Rusijo v vojno, ker vedo sami prav dobro, da bi v tem služaju preveč riskirali in bi jih ta neprevidni korak morda stal — celo indijsko cesarstvo!

Japonski „uspehi“.

Angleški listi se še vedno na vse načine trudijo, da bi dokazali, da se je Japoncem napad na Port Artur dne 24. m. m. posredil in da so dosegli svoj namen, zapreti izhod iz portarturškega pristanišča, ne da bi bili sami v tem boju imeli kakih izgub. Nasproti temu pa poroča »Daily Mail«, Japoncem najbolj naklonjen angleški list, da so si dali vsi japonski častniki glave gladko obriti v znak žalosti, da se je napad na Port Artur ponesrečil. To je zelo značilna vest, ki nam bolj potrjuje japonske neuspehe, kakor deset drugih poročil! — »Standart« pa se poroča iz Čifu, da se je blizu luke 26. m. m. potopila japonskatorpedovka ki je bila istega dne poškodovan pred Port Arturjem. Moštvo se je rešilo.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 1. marca. Predsednik je predlagal, naj se v jutrnji seji nadaljuje razprava o rekrutni predlogi. Posl. Polonyi je temu sicer pritrdil, vendar je pripomnil, da še zbornica ni razpravljala o po-ročilu parlamentarne preiskovalne komisije v aferi Dienes-Szapary kar je sedaj tembolj potrebno, ker se govori, da grof Khuen-Heder-vary zopet vstopi v ministrstvo. Predsednik je odgovoril, da v ex lex se morajo pred vsem dognati proračun in rekrutna predloga. — Ministriki predsednik grof Tisza je pritrjeval predsedniku in izjavil, da je dotedno poročilo preiskovalnega odbora pregnalo vsak dvom o tem, da se je grof Khuen »od pete do temena časti vreden (?) mož« popolnoma krivično obrekoval. — Zbornica je pri glasovanju sprejela predsednikov predlog, nakar se je seja zaključila že ob 11. uri. — Prva seja je potem takem minila brez obstrukcije. Drugo vprašanje pa je, kakšna bo seja jutri in naslednje dni. Ministriki predsednik grof Tisza se je že pogajal s predsednikom Ugrovne stranke, Szederkenyem, ki pa je izjavil, da njegova stranka nikakor ne misli spremeniti svojega postopanja. V Kossuthovi stranki tudi poka ter bo pri predlogu glede

spremembe opravilnika pristopilo več Kossuthovev k obstrukciji. Vkljub temu pa računi liberalna stranka na 277 svojih pristašev s »Hrvatske vred, ki so vsi na njeni strani. S tako večino pa liberalna stranka tudi sama sprejme spremembo opravilnika.

Iz Srbije.

Belgrad, 1. marca. Danes se je predredil častnikom tukačne garnizije obed na dvoru. Pri tem je imel kralj Peter daljši govor, v katerem je rekel, da so časti zelo resni. Srbija sicer noč gojiti politike pridobivanja, toda dovoliti pa tudi ne more, da bi se uničila njena pravica. Srbski narod se bo znal braniti do zadnje kaplje krvi. V imenu častnikov je odgovoril vojni minister, ki je rekel, da je srbska armada zbrana okoli zastave, ki jo je razvil ded sedanjega kralja, ter je pripravljena se bojevati za pravice Srbije do zadnjega moža.

Belgrad, 1. marca. Skupščina je sprejela zakonski načrt o kovanju novega srebrnega in niklastega denarja.

Nemški državni zbor.

Berlin, 1. marca. Socialni demokratje so predlagali, naj se predloži zakonski načrt o enotnih pravicah tujcev v Nemčiji. Državni kancelar je odgovorjal zelo ostro, dolžil socialistom, da podpirajo anarchistično propagando ruskih elementov ter imajo le namen, da na ščuvajo Nemčijo na Rusijo ter povzročijo revolucijo in vojno. Zbornica je nato predlog socijalnih demokratov odklonila. — Poslanec pl. Chrzanowski (Poljak) se je pritoževal, da se pri sodnih obravnavah zoper Poljake iz ničnostnih vzrokov izključuje javnost. To je javna za smehovanje zakonskih določeb. Prusija je prva pri zatiranju justice. Podpredsednik grof Stolberg je govornika dvakrat ukoril.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. marca.

— **Osebne vesti.** Učiteljski ravnatelj v Mariboru Henrik Schreiner in učiteljski ravnatelj v Gorici Stefan Križanič sta pomaknjena v 6 činovni razred.

— **Imenovanja pri železnici.** Načelnik postaje gosp. Josip Kovač z Rakeka premeden je v Ljubljano, na njegovo mesto pride g. Evzebij Hrašovec iz Litije. V Litiju pride sedanji načelnik v Borovnici g. Anton Kozlevčar, na njegovo mesto pa gospod Ivan Frolje iz Ilirske Bistrice. Za Ilirske Bistrici je imenovan adjunkt gosp. Avgust Ludvik iz Maseleinsdorfa.

— **Stolni kapitelj ljubljanskemu vizeru — nemškutar.** Ljubljanski kapitelj je že pri raznih prilikah dejansko svoje nemščarsko mišljeno dokazal. Zvest svojim principom, izročil je sedaj tudi vsa pravna dela povodom nakupa in prepisa zemljišč za novo pokopališče edinemu in odločnemu nemškutarskemu notarju dr. Voku, čigar imenost v izkazih nemškega »Schulz« in »Siddmarcus«. Sicer vedno klerikalci vpijejo: »Svoji k svojim!« in iz tega se da sklepati, da smatra stolni kapitelj nemškutarja dr. Voka za svojega somišljenenika, z drugimi besedami, nemškutarski stolni kapitelj se poslužuje le strastnih nemškutarških notarjev in pravnih zastopnikov. V Ljubljani so še 3 drugi notarji in sicer 2 odločna narodnjaka in nobeden teh 8 notarjev ni bil vrednim spoznan, da bi mu stolni kapitelj ljubljanski poveril sestavo pogodeb in prepisov za novo pokopališče! »Po njih delih jih boste spoznali, stoji v sv. pismu, in res spoznati mora ves slovenski svet, da je stolni kapitelj s svojim škofom vred zvezan z najzastreljivimi nemškutariji v Ljubljani. Vredni so pa drugi drugač. Očvidno je vse vpitje klerikalcev, ki se na svoje na odnjašči pri vsaki priliki in nepriliki sklicujejo, gola sleparja in nič drugačega. To si je treba zapomniti in slovensko občinstvo naj izvaja potrebne konsekvenčne iz teh dejstev! —

— **Nemško gledališče v Ljubljani.** Uradni list je priobčil zanimivo poročilo o obč. zboru Theatervereina. Zanimivo je to poročilo zlasti zaradi tega, ker je iz njega razvidno, da žrtvuje Kranjska branilnica na leto okroglih 25.000 kron. Ako se pomisli, koliko je nemško gledališče na boljem, ker mu ni treba plačevati poletnih gaž, ker mu ni treba plačevati prevodov itd., se lahko izračuna, koliko lažje stališče ima nemško gledališče od slovenskega. Vzpričo temu se podpora kranjske branilnice mora imenovati jako znatna. Ta podpora je pa tudi dokaz, kako velik naroden in kulturni potem pripišujejo Nemci svojemu gledališču. Pri nas se pa črna druhal na vse načine trudi, da bi slovenskemu gledališču odjela deželno podporo in če mogoče, gledališče sploh uničila. Inti ljudje pravijo še, da so narodni!

— **Pedagogika Salezijcev.** Salezijanci se razglasajo kot najboljši pedagogi sedanjega časa. Bržkone bo z njih pedagogiko isto kot z jesuitiko moralno. Te svoje pedagogike se hočejo posluževati tudi v Ljubljani. Nekdo jih je vprašal, zakaj molčijo, kadar jih prijemijo »Slov. Narod«. Oni niso vedeli drugačega odgovoriti, kakor da se hočejo ravnati po pedagogiki svojega ustanovnika, katera priporoča povsod ljubezen in krotkost. Rekli so tudi, da stvar ne zasluži, da bi odgovar-

jali. Nam se pa zdi, da Salezijanci ne odgovorijo, ker jih rešnica v oči bode. Sploh pa Salezijanci bolje storijo, ako molčijo, sicer jim bo »Slov. Narod« še večkrat posvetil. Držijo naj se le svoje zvite pedagogike.

— **Deželni odbor** je v cestni

zastop vipavski poklican Andreja Rovana, obč. svetovalca na Colu,

in Matija Suša, župana na Vrabčah.

— **Iz Cola nad Vipavo.** Zahvaljujoč se gospodu Koširju, župniku v Koroški Beli, za obširni in točni odgovor na naše vprašanje v »Slov. Narod«, obljubujemo mu tudi še zanaprej neomejeno udanost in ljubezen. Sedaj naj se pa drzne še kdaj trdit, da ni gospod Košir s cerkvenim premoženjem na Colu prav gospodaril. Sedaj sta videli, vi dolgo jezični colski radovedneži, da se je okoli 1000 krov, koje je zapustila J. P. kot prispevek k zgradbi novega velikega altaria v tukajšnji župni cerkvi, porabilo za popravo — tukajšnje cerkve, katera je bila seveda v zelo slabem stanu, kajti stara je že od leta — 1899, torej celih pet let. Kaj Vas briga, colski radovedneži, če je gospod Košir cela tri leta cerkvene račune sam pregledal in sam potrjal in imena cerkvenih ključarjev na iste kar sam podpisoval, ali jih dal komu drugemu, toda ne cerkvenim ključarjem podpisati —. Vse to je storil iz gole krčanske ljubezni do cerkvenih ključarjev, da jim s tem prihrani delo in trud. Ker nas je blagovolil gospod Košir nadalje tudi opozoriti, da so nekateri tukajšnji liberalci prišli po nekem sumljivem potu do svojega premoženja, prosimo ga, naj nam blagovoli v eni prihodnjih števil »Slovenca« ali »Domoljuba« imenovati iste s polnimi imeni, da se jih bomo znali mi pošteni ljudje ogibati, kajti še vedno nam brenčijo po naših učesih njegovi zlati nauki, da naj se ogibljemo slabe družbe. Končno prosimo gospoda Koširja, naj nam blagovoli prav po tistem povedati, v kakšnem položaju se sočasno nahaja njegov mošnjiček, kojemu je zadala hišna štev. 13 na Colu smrtni udarec. Če se je mošnjiček že zopet kaj opomogel, kar pa je težko verjetno, svetujemo mu, naj ga hrani na prav varnem, skritem kraju, kajti onim preklicanim liberalcem, koji so si po mnenju gosp. Koširja znali pridobiti svoje premoženje po čudnem potu, ni prav nič zaupati, da bi vsled tega ne poiskali mošnjička in ga pripravili zopet v tak položaj, v kakoršnem je bil o porazu hišne šte. 13 —. Z imeni onih liberalcev pa prosimo le hitro na dan, da ne postanemo preveč nadležni —!

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v četrtek se poje tretji komična opera »Cigan baron« Ivana Straussa.

— Morda še večkrat! Saj Vam pravim, da je satansko bitje, ki je zmožno za vsak zločin.

— Ti ubogi Konrad, je vzdihnil Beaumes. Temu je Ljudmila zastrupila vse življenje, da je šel siromak prostovoljno v vojno — menda samo za to, da se več ne vrne.

— Imate li Vi, gospod Nodier, tudi kak obračun s to žensko, da ste jo prišli iskat? je z napeto pozornostjo vprašal baron Paulin.

— Da, gospodje. Velik in straten račun. A sedaj še ni čas, da bi o tem govoril. Prosim, respektirajte za sedaj mojo tajnost.

Oficirji so to storili in pogovor zasukali na druge stvari. Nodier jim je povedal, da se preživlja s prijejavom predavanj in s pisateljevanjem. Ker so pa oficirji videli, da mora biti v slabih razmerah, so ga povabili, da naj bo gost in Nodier se ni branil. Družba je ostala do pozne noči pri Božiču in seveda pretresala prežalostni bulletin cesarja Napoleona o usodi velike armade. Tem pogovorom ni nihče sledil s tako pozornostjo, kakor Božičeva natakarica, depriv je znala le slabo francoski. Kar je vjela, to je nesla na učesa zvitemu hlapcu z Mestnega trga, Češkotu.

stranski mizi. Bil je precej slabo obleden, a vse njegovo vedenje je kazalo, da je nekdaj videl lepše dni.

Baron Paulin je skočil k tujcu in srdito zakričal.

— Kdo ste vi, da se upate tako govoriti?

— Charles Nodier, pisatelj po poklicu in na Francoskem vsaj tako znan, kakor katerikoli izmed navzočnih gospodov.

— Vi da ste Nodier? se je čudil polkovnik. Je li to mogoče?

Nodier je bil že takrat dobro znan kot pisatelj, zlasti po svojih sentimentalnih romanih »Stella ou les proscrits« ter »Le peintre de Salzburg«. Znan je bil tudi kot nasprotnik Napoleonov, saj je zaradi tega nasprotna izgubil kruh in se moral več let potepati po svetu. Da postane še eden prvih francoskih pisateljev, o tem menda sam takrat še ni sanjal.

Vzlič temu, da je bil Nodier ro-

yalist, so ga oficirji vendar povabili v svojo družbo. Častili so v njem pi-

satelja in pesnika ter značajnega moža, ki je raje prenašal pomanjkanje, kakor da bi se bil uklonil. Tudi generalni guverner grof Bertrand je bil istih nazorov in je Nodierja imenoval knjižničarjem sedanjo

licealne knjižnice ter mu posneje po velil uredništvo »Télégraphes«.

Nodier je bil prišel ta dan iz Trsta pač v Ljubljano.

— Slišal sem v Trstu, da se mudi v Ljubljani operna pevka Olimpija. S to sem dobro znan iz Italije.

— Vi jo poznate? Ali veste, da je to vohunka?

— To je lahko mogoče, je odgovoril Nodier. Satansko bitje je in zmožna največjega zlodina. Tudi mene je varala, ki sem si domisljal, da me nihče ne prevari. Mi se pa sami sebi lažemo tako, da niti ne zapazimo, da nas drugi nalažejo. O tem sem se prepričal pri Olimpiji.

— Olimpija ni njen pravo ime, je omenil intendančni tajnik Beaumes. Pravo njeni ime je Ljudmila Podobnik.

— No, je odgovoril Nodier, pravo njeni ime je Ljudmila Alvanita.

Oficirji so se smeiali in intendančni tajnik Beaumes je smehljaje reklo:

— Torej niti pravega svojega imena Vam ni povedala? Ta Vas je pa res korenito varala. In morda bili še zaljubljeni vanjo!

— Zaljubljen sem bil v njo, je potrdil Nodier in imel tri meseca z

njo ljubavno razmerje. Ime njeni mi je pa natanko znano. Rodila se je v Trstu

Slovensko gledališče. Vstajenje, ta veleinteresantna, prečrnujoča slika iz življenja, se je sinčič drugič predstavljala. Uspeh je bil močen, tem večji, ker je bila predstava res krasna. Pred vsemi se je odlikovala gospč. Rückova, kateri gre v prvi vrsti zasluga na uspehu igre. Gospč. Rückova je že v mnogih vlogah pokazala svoje velike zmožnosti; v ulogi Katjuše se je pa prav posebno odlikovala. Vse ostale uloge v igri so le manjšega pomena, dasi so predstavljalcem in predstavljalkam prouzročile obilo truda. Vsacega ne moremo omeniti posebe, pač pa je treba povhvaliti prav posebno g. Čonskega in gospo Danilovo. Gospč. Rückovi je bil vročen krasen šopek.

Iz bujske trdnjave. Piše nam: V odgovor dopisunu »Dolomljubac ali Lažiljuba«, kojega ljudje že več pod streho sprejemati ne majo, budi rečeno, da naj bi žin-drovec pomeli napopred pred svoj mi pragi, kjer je veliko več smeti, kakor pa pri nas. Jaz mislim, da se marni, kateri faran spominja pretskih časov, ki je pastiroval v košanski fari po kojni župnik Matija Torkar. Koliko težba, koliko prepričevanje in priseg se je storilo v tistem času, to ve dobro vsak faran, od najhujšega klerikala do zadnjega liberalca. Želja vseh faranov je bila, da bi že temu enkrat bilo kraj in konec, in v resnici se je tudi zgodilo; gospod Torkar je moral oditi s Karlinco vred iz košanske farse. Po njegovem odhodu smo pričakovali, da dobimo duhovnika, ki nam prinese mir v faro. Pa varali smo se! Kakor vsi, tako tudi Torkarjev naslednik ne želi delati na to, da bi se napravil mir v fari. Spominjam se še dobro laskavih besed sedanjega župnika, s katerimi se je vpeljal pri nas. Prvo nedeljo, ko je stopil na leco, nam je priblizno nekako tako je govoril: Prišel sem med Vas pastirovat, pa ne iškat si bogastva ali delat prepričevanje in sovrašte med vami; prinesi hočem mir, spoštovanje in ljubezen med Vas enemu do drugega. — Kaj takega čuti iz ust moža, ki mu je dolžnost in naloga govoriti le resnicu, nas je v istini veselilo. Ali kaj pomaga govorjenje, ko se pa to ni zgodilo, kar je župnik obeta, nego bavši nasprotno. Kolokrat se je že zabavljalo in posvalo bujske kmete z lece! Le ti so jih najhujši trn v peti, ker so eni najdelavnješi kmetov in žive lepo složno brez prepričevanja, so vse za enega eden za vse. Potem so pa tudi vši vaščani od prvega do zadnjega narodno-naprednega mišljenja. To je samo ob sebi umetno, da taki ljudje naši častiti duhovščini nič kaj prav ne ugajajo. Povemo pa odkrito, da smo se zabavljana z lece na nas. Bujane prenestili, in rečemo župniku z lepa, naj nas v hodočasni pusti v miru, sicer zna priti do tega, kar je že zdavnaj prišlo v Ricmanj, katere pa niso prav daleč od tu. Potem bo svoje psovke pripravljene z lece cerkevemu zidovju in ne več nam. Kakor za vse duhovnike, velja »Motu proprio« tudi za košanske duhovnike in iz cele Kranjske, akoravno o tem ničesar vedeti nočjo. pride pa čas, ko bodo morali vedeti, hočijo ali močijo, in mi jim kličemo: Nazaj v cerkev in držite se svojega poklica, pustite pa pri miru vse ono, kar Vas prav nič ne briga. »Lažiljube« naj prinaša še nadalje take prizmodarije in otročarje, kakor je prišel, in zna v kratkom dočakati pogin in propad svoj, kajti če se mu že danes prevede, da se ga naj ne pošljata pod kakšno streho poštenih in pametnih ljudi, potem lahko vemo, pri čem da smo. Mi Bujani smo bili in ostanemo nepremakljivi pod zastavo narodne napredne stranke, pa če tudi vsako nedeljo naša duhovščina rentači, psuje in razbijajo po leci. In če tudi vso leco razbijajo, nas ne spreobrene noben žin-drovec, najmanj pa Šusteršč, Krek ali pa Nace Žitnik. Drugi pot povem, kaj več ter se poslavljamo od žin-drovcev, priserčni zborgom!

Bujski naprednjak. **Vegov arhiv.** Gosp. dekan I. Bizjan je ustanovil v Moravčah Vegov arhiv, za katerega so došla že mnoga literarična darila. Vse čestitelje Vege, kateri imajo kako Vegovo delo starejše izdaje in ga ne potrebujejo, kaor tudi gospisatelji, kateri so, ali bodo objavili o Vegi kakšen članek in tudi uredništva domačih listov, ki so in bodo že prinesli o Vegi članke, vesti in beležke, se tem potom prav vključno prosijo, da bi doposlali Vegovemu arhivu po en izvod dotičnih knjig, knjižic in časopisov.

Razglednice izdane povodom 150-letnice rojstva barona Vege. Stotnik Kavčič je napravil v proslavo 150-letnico Vegovega rojstva načrt za razglednice, na kateri je upodobljena Vegova slika obdana z vojaškimi in učenjakimi emblemi, Vegov grb, Vegova rojstna hiša in veličastna moravška cerkev. Razglednice se naročajo (naj-

manje po 100 izvodov) pri gospodru kapelanu M. Škerjanecu v Moravčah. Vegove razglednice se bodo prodajale na drobno po vseh boljih knjižarnah in trgovinah s pisalnim orodjem na Slovenskem. Čisti dobitek je namenjen za Vegov spomenik.

Poročilo in zahvala. Podpisani odbor poroča, da je miskarada »Ljudska veselica v Beli cerkvi« dala čistega prebitka 200 K in da se je od teh darovalo dijaski kubiji v Novem mestu 130 K držbi sv. Cirila in Metoda pa 70 K. V sledi tega lepega uspeha izreka odbor vsem p. n. darovalcem in sodelnikom pri napravi veselice, zlasti pa dāstitim damam za njih marljivo sodelovanje in svojo najtoplejšo zahvalo. Odbor »Narodne čitalnice«

v Novem mestu.

Iz Novega mesta smo dobili zeleno vejico, utrjano na Krausovem vrtu, sedaj pa je stope gospa Turek, kot znak spomilnega dne, katero so tam imeli do ponedeljka, ko je zapal 10 cm debel sneg.

Umrl je 25. m. m. v Gorjcu gradu hišni posestnik g. Fero Mächtig. Pokojnik je bil zelo inteligenčen in mož naprednega mišljenja in je bil eden prvih, ki se je postavil odločno na napredno stran, ko se je v gornjogradskem okraju pričelo napredno gibanje Bl. g. na spomin!

Zopet veliko poneverjenje v nemški posojilnici. Da imajo štajerski N-mci, ki so se tako zgrajali nad Kosmom, tudi svoje Drozde, pokazalo se je v posojilnici v St. Rupertu ob Rabu. Nadelenik in blagajnik te posojilnice je bil župan Michael Weiss, po poklicu črevljarski. V teku let je pobral ves denar v znesku 68.000 K iz blagajne, za denar pa je založil ničvredne menice, ki jih je sam podpisoval. Da bi imel več kredita, začel je izdelovati lim in presti žimo. To mu je dalo naslov stovarnarja. Sleparski je bil tudi črtnik gradiščne in obrtništvene zbornice.

Goriška trgovinska in obrtna zbornica si je izvolila za predsednika Jos. Paternolija, za podpredsednika pa Josipa Venutija.

Akad. tehnično društvo „Triglav“ v Gradcu priredi v soboto, dne 5 marca v društvenih prostorjih svoje 6 redno obdobje zborovanje.

Društvo „Vesna“ priredi svoj prvi redni obdobji zbor 5 marca v restavraciji Richter, Dunaj, III., Rennweg 1.

Razstava slovenske umetniške združitve na Dunaju prirejena v Mietkejevi galeriji, vzbuja občno pozornost. Tudi »Neues Wiener Tagblatt« je priobčil jako pojavljanje o razstavljenih slikarskih in kiparskih delih.

Izpred okrožnega sodišča v Novem mestu. V Bučki v cerkvi sta se božične praznike steplja Ivan Žumer in Ivan Lesar ter se obnašala tako, da so se ljudje spogledovali. Tožena sta bila radi motenja vere in pregreška zoper varnost življenja. Obsojena sta na podlagi §. 303 Ivan Žumer na 14 dni, Ivan Lesar na 3 tedne ječe. — Janez Okrošek iz Št. Ruperta in Martin Skarja sta jo popihala v Ameriko ne da bi zadostila vojaški dolžnosti. Oglasila sta se sama. Okrošek se izgovarja, da ni imel denarja, da bi se pripeljal domov. Dobil je 7 dni zapora in plača 10 kron, Martin Skarja pa 8 dni z 1 postom in plača 10 K. — Takisto je bil obsojen Matija Divjak, ki je zaradi dolga brez dovoljenja odšel v Ameriko, kjer si je prislužil 1000 K, obsojen na 7 dni zapora. — Anton Jevnikar iz Kostanjevice se pa ni pravčasno zglasil. Bil je že kaznovan. Zagovarja se, da se zvezčni mogel zglasiti, potem pa je bil obolen. Sedel bo 10 dni. — Vincencija Svilgelj, 40 let star, že zaprta v Begunjah radi detomora, je prišla po prestanu kazni k Tereziji Zoré, kateri je dala prej pisati, da je nečakinja oskrbnika. Bila je izvrstno postrežena in dobila še 20 K. Prišla je pozneje zopet in zahtevala 120 K, ki jih pa ni dobila, pač pa za vlast 2 K. Sodni dvor jo je obsojil na 4 mesece težke ječe, po prestanu kazni pa pride pod policijsko nadzorstvo. — Ivan Komocar iz Kostanjevice je bil tožen radi motenja vere, ker je 24. decembra v farni cerkvi v Čatežu naglas govoril: »Far moli, hitro beri mašo!« Komočar trdi, da ne ve, če je izustil te besede. France Predavč je samo rinił, ker je bil v velikem drenju. Jože Salvič pa se zagovarja, da še pri pol maši ni bil; ve pa, da je Komočar prvi reklo: »Far moli!« Jožef Tolar je pisan prišel v cerkev. Obstane, da so se suvali. On se ni pridružil in tudi klel ni. Tudi besed: »Ta maša nič veljavna« ni slišal. Istotno izpove Ivan Tomšič, ki se je tudi v cerkvi suval. Alojzij Rudolf, župnik v Cerkljah, je slišal med celo mašo hrup. Začel se je takoj po evangeliju. Govorjenje je slišal, a besedi ni razumel. Vsi ti fantje so bili že kaznovani. Državni pravljnik pravi, da ni bil to ni-

kakoršen »špas« in zahteva, da se fanje obsojijo. Obsojeni so bili vši štirje enako in sicer vsak na 1 mesec zapora z dvema postoma.

Izpred poretnega sodišča v Novem mestu. Rudolf Erbežnik je 1. decembra 1903 udaril z tako veliko močjo Antona Simončiča in mu prebil črepino. Simončič je valed otrpnjenja možgan umrl. Erbežnik se je izgovarjal na silobran. Županstvo je ubitega Simončiča popisalo kot preteča prve vrste, Erbežniku pa dalo jako dobro spričevalo. Porotniki so vprašali glede uboja zanikal, potrdili pa vprašanje glede prestopka silobrana. Erbežnik je bil obsojen na 4 meseca težke ječe.

Izpred tukajnjega porotnega sodišča. Poštni hlapec Marko Florjančič, v Mariji Gorici (občina Brdovec) na Hrvaškem domu, vozil je kot poštni voznik vsaki drugi ali tretji večer pošto na ljubljanski kolodvor in od tod nazaj na glavno pošto. Imel je ljubljavno znanje z neko mlado služkinjo, katero je hotel v zakon vezeti. A ker je vedel, da njegova sedanja služba ni takša, da bi se mogla oba preživljati, vzbudila se mu je misel, polasti se kakde denarne poštnne pošiljatve. Na večer 12. listopada peljal je okoli polnoči poštni voz na kolodvor. Ko je poštni služka skladal z brzovlakom došlo po pošiljatve, položil je neko denarno vredno spredaj v voz in se na to za malo časa odstranil, ne da bi vrata pri vozu zaklenil. To priliko je porabil Florjančič in si je prilastil eno denarno vredno, katero je doma odpril a našel v svojo prevaro le srebrno 26 K vredno uro, katero je obdržal. Zvezder 10. grudna 1903 peljal je zopet, spremjan po dveh poštnih službah, poštni voz na kolodvor. Sprejel v shrambi so bile tri denarne vredne skupaj zvezane. Med tem, ko sta imela slugi na zadnjem koncu voza opraviti, pretipal je Florjančič te vredne in se preveril, da morajo biti denarne pošiljatve v njih. Preverjal je eno od teh vred ter vzel iz nje 2 denarni pismi, v katerih je bilio, kar ker je doma prešel, 3900 K gotovine. Ta denar je zase obdržal, in obenem potrebno za ženitev ukrenil. Te tativne so se sumili mnogi poštni uslužbenici, in neki poštni ekspedijent, ki je isto noč oskrboval poštno ambulanco na vlaku, je bil radi te tativne tudi nekaj dni v preiskovalnem zaporu. Šele o. kr. poštni nadkomisar iz Trsta je ukrenil pravopot, in pustil policijsko nadzorovati obdolženca. Florjančič je pred sodiščem odkrito priznal svoje dejanje in porotno sodišče ga je z ozirom tudi na to ker je škoda izvzemši 200 K, katere je porabil večinoma povrnena na tri leta težke z 1 postom na mesec poostrene ječe obsojilo. — Jožef Levc, po domačem »Kvedrov«, 18 let star, premogar iz Loga in Vincenc Petelinšek, posestnik sin iz Perhavca, sta zvezder 8. grudna 1. l. čula v družbi drugih fantov pri mrtvaškem oduvru v Orehošici umrle vdove Marije Vozel. Rajnico so prišli tudi trije fantje iz Št. Gotharda kropiti ter so potem prisedli k domačim fantom. Neko besedilje je dalo povod, da je Alojzij Kos iz Št. Gotharda imenoval Petelinška »smrkovec«, kar ga je tako razburilo, da je reklo takoj, ko so okoli dveh zjutraj odšli Št. Gothardci domačim fantom: »Fantje, pojdom za njimi, dajmo jih!« In res sta skočila Levc in Petelinšek, za njima pa drugi fantje in ko dohitte Ignacij Groharja, pravi Petelinšek, sekirovič vihted nad Groharjem, Levcu: »udari ga!« Ta pa je zavhitel kol in Groharja tako močno udaril po glavi, da se je takoj zgrudil in izgubil zavest, dne 11. grudna zvezder pa umrl. Petelinšek je na to še stekel za Kosom, ter ga udaril s sekirovo po desni rebrih, a ga le neznatno poškočil. Levc je svoje dejanje priznal, nasprotno je pa Petelinšek odločno tajil, da bi bil on koga k boju nagonjavjal. Porotniki so vprašanja na krvoredok potrdili in sodišče je obsojilo Petelinška na 4 Levca pa na 2½ leta težke z 1 postom vsak mesec poostrene ječe; 8. grudna vse koga kazenskega leta bosta sedela v temnicu ter imela post in trdo ležišče.

Mednarodna panorama. Poleg Alp in Krkonoš je v naši monarhiji najzanimivejše gorovje Tatra, za nas tembolj zanimiva, ker je na eni strani gorovja domovina Slovakov, na drugi strani pa Poljakov. Pa tudi sicer spaja visoka Tatra vse naravne krasote v sebi: mnogo temnozelenih do počastno temnih jezer, takozvano »Morsko oko«, velikanski vodopadi, raztrganji, goli vrhovi itd. V zunanjšu pa so stari, mračni jelovi gozdovi, bogata planinska flora, slovečne gorske toplice »Tatrafürde«, mesto Turčanski Sv. Martin (slovaško duševno središče), pa tudi tipičnih gigantskih naseljenih manjša. Na galilejski strani pričutujemo končno v zgodovinski Kra-

kov. Tako raznobjojne partije že dolgo ni bilo v panorami. Prihodnji tedn se razstavi Danaka.

Tujcev je došlo meseca februarja v Ljubljano 2326, to je 59 več kot v prejšnjem mesecu.

V Ameriko se je odpeljalo včeraj ponoči z lučnega kolodvora 86 oseb, in sicer 6 Slovencev 60 Hrvatov in 20 Macedoncev.

Iz Amerike se je pripeljalo včeraj 66 oseb.

Izgubljene reči. Z isto po ročin prstan s trakama A. F. je izgubil neznano kje v mestu posestnik panorame Andrej Fessi v Litterninem drevoredu.

Društvena godba priredi jutri zvezder v prostorih hotela »Lloyd« društveni koncert. Začetek ob 8 uri zvezder. Člani so prosti, nečlani plačajo 40 vin.

Najnovejše novice. — Umrl je bivši ruski vojni minister Vanovski.

Telefonska zveza Budapešta-Belgrad se izvede v najkrajšem času.

Belgijski kralj tožen. Včeraj se je začela v Bruslju obravnavna o tožbi grofice Lonyay in upnikov prinčezinje Lujize Koburške proti kralju Leopoldu zaradi dedičine po materi — kraljici Henrijeti. Kralj je izjavil, da je njegova, leta 1853 na Dunaju sklenjena ženitvanska pogodba mednarodni politični akt, ki ga ne more odpraviti ne avstrijsko ne belgijsko sodišče. Grofica je izjavila, da je začela tožbo radi tega, ker ji noč oče izročiti pravnavna deleža matrine dedičine ter ji je vrhutev ustavil njeno večletno, skromno apanja brez vsake odpovedi. V oporoki kraljice Henrijeti je čital, da ni nikdar videla ne vinarja svoje date, niti je dobivala obresti od kapitala.

Veliko sleparijo s turškimi redi so razkrili v Carigradu. Slepjarji se je bavil cel konzorcij višjih uradnikov in častnikov, med njimi tudi bivši nemški sodnik dr. Christof, ki je postal turški podanik. Vsi so dobili po deset let ječe. Dognalo se je, da so ponaredili 200 diplomi ter zato dobili samo lani nad 10.000 funtov.

Dve novi trdnjavi je začela Nemčija graditi pri Metzu.

Varnost na ogrskih železnicah. Na ozkotirni železnicni proti Fekete-Bator sta med vožnjo skočila v voz II. razreda dva našemljeni ročari, izropala dva potnika ter zopet skočila z vlaka. Brzovlak najbrže to ni bil.

Književnost.

»Zvonček«, list s podobami za slovensko mladino. Vsebina št. 3: 1. Balada o vinu. Fran Žgur. Pesem. 2. Spomin. Andrej Rapé. Pesem. 3. Orel. Andrej Rapé. Pesem. 3. Sirota Ivanček. L. Černej. Povest. 5. Kadar vzhlaja beli dan... Osojski. Pesem. 5. Kaznovale so ga... Andrej Rapé. Povest s podobo. 6. Ponoči. E. Gangl. Pesem. 8. Oblačkom. Osojski. Pesem. 9. Ob zibelki. F. Palnák. Pesem. 10. Prišli trije so možički... Osojski. Pesem. 11. Iz knjige prirode. Solovej. Poučna črtica. 12. Ljubecen sestric. Podoba v barbotiku. 13. Vprašanje in odgovor. E. Gangl. Pesem. 14. Na izprehodu. Ivo Trošt. Povest s podobo. 15. Moja grlica. Samko Cvetkov. Povest. 16. Tolžba. Ivan Stepk. Pesem. 17. Pouč in zabava. Slovo. Vinko Krek. U

Mnogastranska poraba. Gotovo ni domačega zdravila, katero se dá tako mnogostransko porabiti, nego „Mollo-vo francosko izganje in sol“, ki je takisto bolesti utešujejoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kakor to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zato dobro, da se priliva kopelom. Stekljenica K 190. Po postrem povzetji pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom.

Znamenito, temnordeče, izvrstno, sladkobno, močno in zajamčeno pristno dalmatinsko krvno vino prodaja samo podpisana veletrgovina z vinom liter po 48 vinarjev. Vzorec franko, če se vpošlje poštana znamka za 20 vinarjev 481-5 R. MAITI, Koper (Capodistria).

Sarco strjeno in tekoče glicerin mylo napravlja kožo belo in nežno. Dobri se povsod.

,Le Griffon' najboljši cigaretni papir. 52 Dobiva se povsod. 705

Proti prahajem, juskinam in izpadanju las deluje najboljše priznana

Tanno-chimia tukta za lase

katera okreće lastiče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodom 1 K. Razpoložljiva se z obratno posto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil. medicinal. vin, špecijalitet, najfinjejsih parfumov, kirurgičnih obvez, svežih mineralnih vod i. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani, Resiljeva cesta št. 1

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega Jubil. mostu 37-9

Borzna poročila.

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani. Uradni kurzi dunaj. borze 1. marca 1904.

Naložbeni papirji.

42% majeva renta 99/30 89/50

42% srebrna renta 99/25 59/45

2% avstr. kronска renta 99/45 99/65

2% zlata 1/8 05 118/25

4% ogrska kronška 95/9 57/10

4% zlata 116/70 118/90

4% posojilo dežele Kranjske 100/— 100/75

4% posojilo mesta Split 100/— 100/—

4% Zadej 100/— 100/—

4% bos-herc žel. pos. 1902 99/60 10/00

4% češka dež. banka k. o. 100/— 100/10

4% ž. o. 100/— 100/30

4% zst pisma gal. d. hip. b. 101/50 102/—

4% pešt. kom. k. o. z 10% pr.

4% zast. pisma Innerst. hr. 105/40 106/40

4% ogrske cen. dež. hr. 101/— 102/—

4% dež. hr. 100/— 101/—

4% z. pis. ogr. hip. ban. 100/— 101/—

4% obl. ogr. lokalnih žel. leznic d. dr. 100/— 101/—

4% češke ind. banke 100/50 101/—

4% prior. Trst-Poreč lok. žel. 98/5 100/—

4% prior. dol. žel. 29/5 29/7

3% juž. žel. kup. 1/1/ 87/— 92/—

4% avst. pos. za žel. p. o. 115/50 116/50

4% srečke — —

Basilika srečke 453/— 463/—

Kreditne 81/— 85/—

Inomoške 78/— 83/—

Krakovske 66/— 71/—

Ljubljanske 51/— 53/—

Avst. rud. križa — —

Ogr. Rudolfove — —

Rudolfove 65/— 69/—

Salcburške 77/— 80/50

Dunajske kom. — —

Dežnice — —

Južne železnice 76/25 77/25

Državne železnice 829/25 830/25

Austr.-ogrskie bančne delnice 160/— 161/4—

Austr. kreditne banke 826/— 627/—

Ogrske 734/— 736/—

Zivnostenske 248/— 249/—

Premogok Mostu (Brux) 610/— 649/—

Alpinski montan 392/75 393/75

Práške žel. in dr. 18/5— 1845/—

Rima-Murányi 451/— 452/—

Trbovljske prem. družbe 370/— 372/—

Austr. orožne tovr. družbe 443/— 446/—

Ceške sladkorne družbe 141/— 145/—

Valute — —

C. kr. cekin 11/31 11/36

20 franki 19/08 19/11

20 marke 23/48 23/53

Sovereigns 2/98 24/06

Marke 117/30 117/50

Laški bankovci 94/5 94/70

Rubliji 253/50 264/25

Dolarji 4/44 5/—

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 1. marca 1904

Termin.

Psenica za april za 50 kg K 884

Rž " okt. 1903 50 " 85/6

Korza " april 50 " 6/96

Oves " maj 1904 50 " 5/54

Oves " maj 50 " 5/84

Efektiv.

nepremjenjeno.

Znamenito, temnordeče, izvrstno, sladkobno, močno in zajamčeno pristno dalmatinsko krvno vino prodaja samo podpisana veletrgovina z vinom liter po 48 vinarjev. Vzorec franko, če se vpošlje poštana znamka za 20 vinarjev 481-5 R. MAITI, Koper (Capodistria).

Meteorologično poročilo.
24. marec nad morjem 1904. Srednji vgradni lik 780-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo
1. 3. 1904	727 8	0/5	sl. jzahod	sneg
2. 7. 1904	730 6	0/5	brevetv.	oblačno
2. pop.	733 9	5/3	sl. jzahod	oblačno

Srednja včerajšnja temperatura: 0/3°, normala: 1/4°. Močina v 2: urah: 110 mm.

Zahvala.

Za mnogoštevilne izraze sočutja za casa bolezni in ob smrti nasega nepozabnega očeta, gospoda

Matej Rooss-a

se s tem najprisrenejše zahvaljujemo. Posebno pa si stejemo v dolžnosti, izreči prelepo zahvalo preč. gosp. dekanu, slavnemu kranjski čitalnicu, gg. pescem za ginevijo nagrobo petje, velecenjenemu meščanstvu in uradništvu, darovalcem krasnih vencev in sploh vsem, ki so predraga nam pokojnika spremili k večnemu počitku.

Robina ROSS-ova.

Mesečna soba

mebljana, se takoj odda v Pre-dilni ulici št. 10, II. nadstr.

Natančneje se izve istotam. 607-1

Išče se komptoorist

ki je več hrvatskega in nemškega jezika ter knjigovodstva. 604-1

Graščinska uprava Hiacintjevo i Pretkovec.

Polenovka
sveža in dobro namočena
se dobi v trgovini 445-5

Valentina Sitar-ja
v Ljubljani

Kolodvorske ulice štev. 8.

Linolej in povoščeno blago

prodajajo na debelo uaječeje

173-14 Josip Pfenningberger-ja sinovi

I. avstr. tovarna za usnjato in povošč. blago

Dunaj 1., Ankerhof.

Razglas.

Mestna hranilnica Ljubljanska razpisuje javno

pismeno ponudbeno razpravo

za ključavničarska, steklarska, slikarska in plesarska dela ter

Instalacijo vodovoda na dan

12. marca t. l. ob 5. popoludne.

Načrti, proračuni, pogoji in drugi pripomočki so razgrnjeni v tajništvu mestne hranilnice ob navadnih urah vsakomur na vpogled

Ponudbe, v katerih je posamezne cene, kakor tudi proračunane zneske s številkami in besedami navesti, je vložiti v določenem času zapečetene in opremljene s 5% vadjem, ki ga je določiti na podlagi preračunjenih svot, v uradu mestne hranilnice ljubljanske.

V ponudbah je tudi navesti, da se ponudnik vsem stavljenim pogojem popolnoma podvrže.

Na ponudbe, katere ne bodo vsem razpisnim pogojem ustrezale, in na take, katere bi se pogojno glasile ali se prekasno vložile, se ne bo oziralo.

V LJUBLJANI, dne 1. marca 1904.

Však član ima po preteklu petih let pravico do dividende.

Lepo stanovanje

se odda za 1. maj. 357-22

J J Naglas, Turjaški trg št. 7.

Trgovski pomočnik

dobro izurjen v trgovini z mešanim

blagom se sprejme pri 602-1